ВЕРХОВНИЙ СУД ОПУБЛІКУВАВ НОВИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ОГЛЯД ККС ВС ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ОСВІДУВАННЯ ОСОБИ ТА ВІДІБРАННЯ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТИЗИ[1]

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд)

Реферат. Реферат повідомляє про оприлюднення Верховним Судом тематичного огляду судової практики Касаційного кримінального суду щодо проведення освідування особи та відібрання зразків для експертизи, що охоплює рішення, внесені до ЄДРСР з 2018 року по липень 2024 року. Огляд обсягом 27 сторінок підготували Г. М. Зеленов і О. В. Кривцова разом з управлінням аналітичної та правової роботи ККС ВС. Шість його розділів присвячено освідуванню особи, отриманню зразків для експертизи, доступу до медичної документації, відібранню біологічних зразків (за постановою прокурора, без захисника, без понятих, у трупа), змивам з рук (під час огляду місця події, затримання, обшуку) і відібранню біологічних зразків для встановлення стану алкогольного сп'яніння. Серед ключових позицій: згода на освідування не мусить бути письмовою (справа № 726/776/17), а обов'язкової участі захисника під час освідування процесуальний закон не передбачає (№ 333/1640/18). Зразки голосу, почерку й підписів, відбиток вушної раковини та відбитки пальців не належать до біологічних зразків; запис допиту може слугувати зразком голосу без утрати допустимості висновку експерта (№ 646/8454/17). Біологічні зразки можна отримати від будь-якої особи, навіть без процесуального статусу, а постанова про їх відібрання і протокол не є самостійними доказами. Відсутність захисника не впливає на зміст інформації, яку несуть зразки, а участі понятих ч. 3 ст. 245 КПК України не вимагає. Потерпілий може сам передати слідчому свою медичну документацію, а без його згоди потрібен дозвіл слідчого судді на тимчасовий доступ (№ 754/14281/17). Змиви з рук, узяті під час огляду місця події чи затримання без постанови прокурора, визнано недопустимими доказами, тоді як змиви під час обшуку за згоди особи можуть бути допустимими. Огляд водіїв за відповідною Інструкцією не є освідуванням у розумінні ст. 241 КПК України, а відомості про сп'яніння не становлять лікарської таємниці. Огляд корисний слідчим, прокурорам, адвокатам і судовим експертам, які працюють зі зразками для експертних досліджень.

Ключові слова: Верховний Суд, Касаційний кримінальний суд, тематичний огляд, освідування особи, зразки для експертизи, біологічні зразки, змиви з рук, медична документація, стан алкогольного сп'яніння, допустимість доказів, КПК України.

The Supreme Court Has Published a New Thematic Review of the Criminal Cassation Court's Case Law on Examination of a Person and Taking Samples for Forensic Examination

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud).

Abstract. Errors in examining a person's body or in obtaining samples for forensic analysis frequently lead courts to exclude expert evidence in criminal cases. The publication announces a thematic review released by the Supreme Court of Ukraine that summarises the case law of its Criminal Cassation Court on these investigative actions, covering decisions entered in the Unified State Register of Court Decisions from 2018 to July 2024. The 27-page review, compiled by H. M. Zelenov, O. V. Kryvtsova and the Court's analytical and legal unit, has six sections: examination of a person, obtaining samples, access to medical records for forensic purposes, taking biological samples (by prosecutor's order, without defence counsel, without attesting witnesses, from a corpse), hand swabs (at the scene, on ar-

rest, during a search), and taking biological samples to establish intoxication. Key positions include the following: consent to a bodily examination need not be written and defence counsel's presence is not mandatory; voice, handwriting and signature samples, ear prints and fingerprints are not biological samples, and a recorded interrogation may serve as a voice sample; biological samples may be taken from any person regardless of procedural status, while the order and the record are not independent evidence. A victim may hand over medical records voluntarily; otherwise investigative judge approval for temporary access is required. Hand swabs taken at the scene or on arrest without a prosecutor's order are inadmissible, whereas swabs taken during a search with consent may be admissible. Roadside checks of drivers are not bodily examinations, and intoxication data are not medical secrecy. The review is a practical tool for investigators, prosecutors, defence lawyers and forensic experts.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, Criminal Cassation Court, case law review, examination of a person, samples for forensic examination, biological samples, hand swabs, medical records, alcohol intoxication, admissibility of evidence, Criminal Procedure Code of Ukraine.

Першоджерело: *Тематичний огляд Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо проведення освідування особи та відібрання зразків для експертизи (рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 2018 року по липень 2024 року) / Верховний Суд.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 02.10.2024.*

References

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud). Verkhovnyi Sud opublikuvav novyi tematychnyi ohliad KKS VS shchodo provedennia osviduvannia osoby ta vidibrannia zrazkiv dlia ekspertyzy [The Supreme Court Has Published a New Thematic Review of the Criminal Cassation Court's Case Law on Examination of a Person and Taking Samples for Forensic Examination] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 5 (53). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/13491-verhovnij-sud-opublikuvav-novij-tematichnij-oglyad-kks-vs-shodo-provedennya-osviduvannya-osobi-ta-vidibrannya-zrazkiv-dlya-ekspertizi (onovlena versiia vid 02.10.2024). [in Ukrainian].

2. Tematychnyi ohliad Kasatsiinoho kryminalnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu shchodo provedennia osviduvannia osoby ta vidibrannia zrazkiv dlia ekspertyzy (rishennia, vneseni do YEDRSR, za period z 2018 roku po lypen 2024 roku) [Thematic Review of the Criminal Cassation Court Within the Supreme Court on Physical Examination of a Person and Taking Samples for Examination (Decisions Entered into the Unified State Register of Court Decisions from 2018 to July 2024)] / Verkhovnyi Sud. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Oglyad_KKS_osvid_zrazki_eksp_2018_07_2024.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].